

**Izdavač**

El-Kelimeh

**Za izdavača**Malik Nurović  
Muzafera Nurović**Recenzenti**dr. Šefik Kurdić  
dr. Šukrija Ramić  
dr. Enver Gicić**Urednik**

Senad Redžepović

**Lektor**Jahja Fehratović  
Belma Halilović**Tehničko uređenje**

Fahrudin Smailović

**Korice**

Ifet Aličković

**Štampa**

Gračar, Užice

**Tiraž**

300 primjeraka

---

CIP – Katalogizacija u publikaciji  
Narodna biblioteka Srbije, Beograd

28-23-254

28-42

ET-Tirmizi, Ebu Isa

**Tirmizijin Džami'-sunen** : Tirmizijina zbirka hadisa sa komentarom prof. Mahmuta Karalića. 1 / Ebu Isa Muhammed Et-Tirmizi ; [prijevod Mahmut Karalić]. - Skraćeno izd. - Novi Pazar : El-Kelimeh, 2013 (Užice : Gračar). - 726 str. ; 21 cm

Izv. stv. nasl.: El-Džami. - Uporedo arap. tekst i bos. prevod. - Tiraž 300. - Napomene i bibliografske reference uz tekst.

ISBN 978-86-7980-188-3

a) Куран - Тумачења b) Исламска етика  
COBISS.SR-ID 199851276

---

Ebu Isa Muhammed Et-Tirmizi

---

# Tirmizijin Džami'-sunen

*TIRMIZIJINA ZBIRKA HADISA  
SA KOMENTAROM PROF. MAHMUTA KARALIĆA*

**Knjiga I**

---

Novi Pazar, 2013.



# PREDGOVOR

Nakon objavljivanja kompletne Tirmizijine zbirke hadisa u sedam tomova, izdavačka kuća El-Kelimeh čitaocima nudi sažeto izdanje jedne od šest najvjerodostojnijih zbirki hadisa Poslanika Muhammeda., s.a.v.s.

Iako se radi o sažetku, dvotomna zbirka sadrži sve hadise originalne zbirke koju je sakupio imam Tirmizi. Naime, tokom višemjesečnog rada na priređivanju ovog izdanja, redakcija El-Kelimeh je uklonila sve elemente knjige koji se ne tiču konkretno teksta hadisa ili objašnjenja značenja Poslanikovih, s.a.v.s., poruka.

Kao prvo, uklonjeni su lanci prenosilaca. Za čitaoce koje to zanima uvijek ostaje na raspolaganju prethodno izdanje u sedam tomova, kao i original na arapskom jeziku. Redakcija je, zatim, uklonila komentare imama Tirmizija koji se tiču sličnih predanja o istoj temi, a koji ne nose posebnu poruku.

Vrijedni komentari prevodioca, prof. Mahmuda Karalića, očuvani su i u ovoj verziji, tako da čitalac neće biti uskraćen objašnjenjem hadisa i biografijama znamenitih ashaba koji ih prenose.

Na ovaj način čitaoci imaju priliku doći do srži Poslanikovih, s.a.v.s., poruka te primjera iz njegovog života, u izdanju koje je smješteno u dva toma.

U želji da ovako vrijedan sadržaj bude u najboljem obliku prezentiran, ovo izdanje je prošlo kroz još jednu fazu redakture i lekture.

Kao što smo naveli u predstavljanju prvog našeg izdanja, ovom zbirkom Poslanikovih, s.a.v.s., hadisa, naša čitalačka javnost ima priliku živjeti sa Muhammedom, a.s., i njegovim ashabima, osjetiti sve ono što su prve generacije muslimana doživjele, pravilno razumjeti cjelokupan islam, iscrpno se informirati o svim osjetljivim pitanjima, izgraditi svoju ličnost u tradicionalnom islamskom duhu, osvježiti i provjeriti dosadašnja znanja o islamu, te se okoristiti enciklopedijskim znanjem profesora Karalića, vrhunski sažetim u komentarima hadisa.

Prema savjetima recenzenata i šire naučne javnosti, ovaj komplet bi trebala posjedovati svaka vjerna kuća, jer se iz njega crpe pravila i norme islamskog življenja.

**Fahrudin Smailović**



# IMAM EBU ISA ET-TIRMIZI

## (209-279)

Istaknuti učenjak i imam hadisa, Ebu Isa Muhammed b. Isa b. Sevre et-Tirmizi rođen je u mjestu Bevdž, u okolini grada Tirmiza, u Horasanu, 209. hidžretske godine. Neki tvrde da je rođen u Tirmizu 200. godine. Živio je u vrijeme najvećeg procvata islamskih i drugih nauka. Kao i mnogi učenjaci prije njega, Et-Tirmizija se veoma rano počinje interesirati za nauku. Posebnu naklonost pokazuje prema hadiskim znanostima. Gotovo sva djela su mu iz oblasti hadisa.

### **Bistrina i pamćenje**

Još kao dječak, Tirmizija se isticao izuzetnom oštroumnošću i bistrinom. Bio je simbol oštroumnosti svog vremena. Ako bi za nekoga željeli kazati da je izuzetno bistar i oštrouman, govorili bi: “Bistar kao Tirmizija!” Ova osobina se naročito pokazala korisnom u pamćenju hadisa. Ahmed b. Abdullah b. Davud veli da mu je Tirmizija ispriповijedao sljedeći događaj: “Kada sam jedne prilike putovao za Mekku, sreo sam jednog šejha. Upitao sam prisutne o kome se radi. Kada su mi rekli ko je, zamolio sam ga da me presliša hadise koje su mi od njega prenijeli. Imao sam napisane njegove dvije omanje zbirke i obično ih nosio sa sobom. Pošto je pristao da me presliša, izvadio sam te dvije zbirke kako bih mu pročitao hadise koje sam u njih zabilježio. Kada sam ih otvorio, vidio sam da nisu bile njegove, nego druge zbirke. Tada sam počeo citirati hadise napamet. Kada sam završio, on me upitao da li sam pred polazak obnovio te hadise. Rekao sam mu da nisam, nego da ih od ranije pamtim – na šta se on zadivio. Tom prilikom mi je saopćio još četrdeset hadisa. Kada sam ih poslije toga sve ponovio, on je rekao: ‘Sličnog tebi još nisam vidio!’”

Tragajući za hadisom, Tirmizija je obišao sve naučne centre svog vremena. Boravio je u Šamu, Hidžazu, Iraku i Horasanu. Sretao je brojne učenjake, od kojih je slušao i učio hadise. Slušao je hadise od Kutejba b. Seida, Ebu Musaa, Suvejda b. Nasra, Ebu Davuda, Buharije i mnogih drugih. Najviše je naučio od imama Buharije, uz kog je proveo dosta vremena. Buharija ga je izuzetno cijenio. Jednom prilikom je rekao: “Ja sam više

naučio od Tirmizije nego on od mene.” Da bi mu priznao učenost, Buharija je od Tirmizije prenio dva hadisa.

### **Svestranost u poznavanju hadiske nauke**

Tirmizija je svestrano poznao hadisku nauku. Posebno se istakao u poznavanju skrivenih nedostataka i mahana hadisa, odnosno predanja određenoga hadisa. U toj oblasti je, prema mnogima, nadmašio i svog učitelja Buhariju.

Dugo je predavao hadis. Od njega su učili mnogi čija će imena ostati trajno zapisana u hadiskoj nauci. Među njima su: Ahmed b. Abdulah el-Mirvezi, Ahmed b. Jusuf en-Neseft, Davud b. Nasr i drugi. Tirmizija je među učenjacima bio izuzetno cijenjen. Smatrali su ga imamom hadisa.

Imam Ebu Isa et-Tirmizi je živio sedamdest godina. Pred kraj života je oslijepio. Neki vele da je oslijepio plačući za Buharijom. Umro je u rodnom mjestu 279. hidžretske godine. Neki drže da je umro 277. godine.

Napisao je desetak značajnih djela iz oblasti hadisa. Najznačajnije mu je *Džami-Sunen*, zatim slijede: *Eš-Šemailul-Muhammedije*, *Et-Tarih*, *Ez-Zuhd*, *Kitabu-llel* i *Kitabu el-Esmau vel-Kuna*.

## **TIRMIZIJIN DŽAMI-SUNEN**

Najznačajnije djelo koje je Tirmizija ostavio iza sebe jeste, bez ikakve sumnje, *Džami-Sunen*. Ta zbirka je uvrštena među šest glasovitih hadiskih zbirki, poznatih pod zajedničkim imenom *El-Kutubus-Sitte*. Neki je po važnosti stavljaju na treće mjesto, odmah iza Buharijina i Muslimova *Sahiha*.

Hadiski učenjaci se razilaze oko tačnog naziva ove hadiske zbirke. Hatib el-Bagdadi je smatra Tirmizijinim *Sahihom*, Hakem *El-Džamius-Sahihom*, veliki broj učenjaka je naziva samo *Džamiom*, a u narodu je poznata kao *Tirmizijin Sunen*. Prema mišljenju većine, najadekvatniji naziv za ovu zbirku jeste *El-Džami*.

Sahihi su hadiske zbirke u kojima su svi hadisi vjerodostojni. U Tirmizijinoj zbirci, međutim, svi hadisi nisu takvi. Suneni su zbirke u kojima su hadisi isključivo iz oblasti šerijatskih propisa, a u ovoj zbirci ima i hadisa iz oblasti akaida, ahlaka, tefsira, Poslanikove, a.s., i sire ashaba. Zbirke u

kojima su zabilježeni hadisi iz svih oblasti i koje imaju univerzalni karakter nazivaju se džamiima.

Nigdje nije zabilježeno šta je posebno motiviralo Tirmiziju da napiše ovakvu zbirku, osim da je to uradio iz prevelike ljubavi prema hadisu. Također, Tirmizija nije nigdje naglasio koji su to principi koje je trebao slijediti u pisanju ove zbirke. Iščitavajući djelo, možemo doći do sljedećih zaključaka:

- Tirmizi se nije ograničio samo na sahih-hadise. Uz njih je bilježio još i hasen i daif-hadise. Pored hadisa koje je čuo izravno od učitelja, Tirmizija bilježi i hadise koje nije čuo direktno od njih, ali su ih fikhski učenjaci koristili kao argumente u rješavanju pojedinih pitanja – bez obzira da li su vjerodostojni ili ne. Uz hadise, on bilježi i mišljenja pojedinih učenjaka.

- Ako je hadis došao u više predanja, Tirmizija ih sva navodi, a potom kritičkom analizom ukazuje šta u tim predanjima nedostaje ili šta je suvišno.

- Ako je isti ili sličan hadis prenesen od drugog ashaba, Tirmizija navodi imena ashaba od kojih su ti hadisi prenijeti. Na primjer: “U ovom značenju su hadisi prenijeti još od toga i toga...”

- Uz hadise, on navodi i mišljenja učenjaka o određenim pitanjima za koje su vezani hadisi.

- Tirmizija je sve hadise koje je zabilježio u ovoj zbirci ocijenio i ukazao na stepen njihove vjerodostojnosti. Ako je neki hadis slab, on iznosi uzroke njegove slabosti. Osvrće se i na ravije, ukazujući na njihove karakterne vrline ili mahane, te navodeći mišljenja ostalih učenjaka o njima.

### **Mišljenja učenjaka o Tirmizijinom *Džamiu-Sunenu***

Imajući u vidu sve navedeno, Ebu Bekr Ibnul-Arebi je, u djelu *Aridatul-ahvezi*, rekao sljedeće: “Znajte, Allah vam srca osvjetlio, da je Buharijev *Sahih* druga izvorno napisana zbirka po poglavljima, Malikov *Muveta* je prva. Na njima su utemeljene sve ostale, kao što su Muslimov *Sahih*, Tirmizijin *Džami* i druge. Nijedna od njih nije ravna Tirmizijinoj. U njoj su zastupljene dvadeset i četiri naučne discipline.”

Abdulah b. Muhammed el-Ensari veli: “Po meni, Tirmizijina zbirka je korisnija i od Buharijeve i od Muslimove. Buharijeva i Muslimova zbirka su dostupne samo stručnjacima i poznavacima hadiske nauke, a Tirmizijina je dostupna i običnom svijetu.”

Nakon što je Tirmizija završio *Džami-Sunen*, dao ga je na uvid učenjacima Horasana, Hidžaza i Iraka, pa su se oni najpovoljnije izrazili o njemu. Sam Tirmizija veli: “Kada sam završio *Džamiu-Sunen*, dao sam

ga na uvid učenjacima Hidžaza, Iraka i Horasana da ga pogledaju, iznesu primjedbe i daju sugestije o njemu. Svi su bili oduševljeni ovom zbirkom. Rekli su: 'U čijem se domu nađe ova zbirka, kao da je u njemu Vjerovjesnik, s.a.v.s.'"

U Tirmizijinom *Sunenu* ima oko četiri hiljade hadisa. On ne bilježi isključivo vjerodostojne hadise. Pored vjerodostojnih, zabilježio je i dobre i slabe. Apokrifnih hadisa, prema mišljenju većine hadiskih učenjaka, nema. Istina, Ibnu Dževzi je, u djelu *El-Mevduatul-Kubra*, iz Tirmizijine zbirke izdvojio dvadeset tri hadisa koje smatra apokrifnima. Učenjaci su argumentirano pobili Ibnu Dževzija i dokazali da nije u pravu, te da takvih hadisa u Tirmizijinoj zbirci nema.

Prihvaćajući mišljenje nekih hadiskih teoretičara, svi hadisi Tirmizijinog *Džamii-Sunena* se mogu svrstati u četiri kategorije.

1. vjerodostojni hadisi koji ispunjavaju uvjete Buharije i Muslima;
2. vjerodostojni hadisi prema kriterijima ostalih hadiskih učenjaka;
3. dobri – hasen-hadisi koji nemaju mahana;
4. slabi – daif-hadisi koji ima očite nedostatke.

Tirmizijina zbirka hadisa je više puta komentirana. Najznačajniji komentari su: *Tuhvetul-Ahvezi bišerhi Džamiit-Tirmizi* Abdurahmana el-Mubarekfurija el-Hindija, štampan 1355. hidžretske godine i *Aridatul-Ahvezi alet-Tirmizi* Ebu Bekra ibnul-Arebija, štampan u Egiptu.